

УДК 159.923:159.927

Л. О. СУЩЕНКО

доктор педагогічних наук, доцент
Класичний приватний університет

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті розглянуто проблему психолого-педагогічного супроводу розвитку креативної особистості педагога в процесі його професіоналізації. Теоретично обґрунтовано доцільність оновлення професійної підготовки майбутніх учителів. Визначено й науково обґрунтовано фактори впливу на процес розвитку креативної особистості педагога, зокрема: потреби соціуму, зміна цілей освіти, її глобалізація, посилення ролі особистісних якостей учителя.

Ключові слова: психолого-педагогічний супровід, креативна особистість, педагог, загальноосвітній заклад.

Актуальність дослідження психолого-педагогічного супроводу розвитку креативної особистості зумовлена особливостями професійної діяльності вчителя, що має виняткову соціально-педагогічну цінність. Проблема підвищення професійної самоефективності педагога в умовах сьогодення викликана важливістю переорієнтації роботи школи в умовах постійних адаптаційних процесів. Звідси виникає гостра потреба в активізації особистісних ресурсів, у тому числі творчих. Адже, щоб швидко адаптуватися до нових умов життя, впевнено діяти в непередбачуваних ситуаціях, успішно долати труднощі, знаходити ефективні шляхи вирішення проблем, людина має активізувати свій творчий потенціал, власну креативність.

Креативність як творча здібність є потужним фактором розвитку особистості, визначає її готовність до нестандартного мислення й поведінки.

Нова постановка проблеми підготовки підростаючого покоління потребує наукового переосмислення існуючих цінностей щодо розвитку креативної особистості, актуалізується пошук оптимальних форм організації навчально-виховного процесу. Особливу роль у цьому відіграє педагог, який здійснює педагогічний супровід розвитку креативної особистості. Відтак, підготовка вчителів, підвищення їх професіоналізму в концепції нової освітянської парадигми стає найважливішою умовою відродження не лише освіти, а й усієї української культури, її інтеграції в загальнолюдське та європейське співтовариство.

Формула “освіта впродовж життя” має швидко стати не лише філософським обґрунтуванням української національної концепції неперервної освіти, а й життєвим кредо, філософією життя багатьох наших сучасників, які прагнуть самовдосконалення, самореалізації в усіх сферах діяльності та, насамперед, визначення й визнання її в професійній сфері. Такі ідеали закладаються в особистості змалку й підтримуються суспільством упродовж життя.

Неперервна професійна освіта охоплює декілька етапів підготовки особистості до свідомого професійного самовизначення: навчання в загальноосвітньому закладі, в позашкільній діяльності, під час дозвілля, професійне навчання й адаптацію, а також реалізацію особистого потенціалу, особистих новоутворень у професійній та постпрофесійній діяльності.

Реалізація ідеї інтеграції в європейський простір потребує переорієнтації всіх цих ланок освіти відповідно до концептуальних засад Болонського процесу щодо підготовки компетентних, мобільних, конкурентоспроможних на ринку праці спеціалістів.

Пріоритетами національної системи професійної підготовки освітян визнають максимальний розвиток і самореалізацію кожної особистості, здатність навчатися впродовж життя. Той факт, що знання старіють кожні п'ять років і деякі професії стають непотрібними та зникають, динамізм сучасної цивілізації, посилення ролі особистості в суспільстві й виробництві, зростання її потреб, гуманізація та демократизація суспільних відносин, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки й технологій – ці та інші тенденції зумовлюють необхідність заміни формули “освіти на все життя” формулою “освіта через усе життя”.

Наразі навчання впродовж життя стало ключовим елементом у визначенні Європейським союзом стратегій щодо формування найбільш конкурентоспроможного й динамічного у світі суспільства, що базується на знаннях.

У зв'язку з цим одним із пріоритетних напрямів системи освіти є стимулювання розвитку креативної особистості, професійного самовдосконалення та спонукання її до управління власною самостійною діяльністю.

Стає очевидним, що цілеспрямоване й ефективне вирішення вказаних завдань стає можливим лише за умови забезпечення позитивної мотивації до процесу професійного самовдосконалення; створення рефлексивного середовища; набуття вчителями досвіду інноваційної педагогічної діяльності; оволодіння знаннями та навичками професійного самовдосконалення. Із цією метою здійснено аналіз існуючих у педагогічній теорії наукових поглядів на сутність ключових понять досліджуваної проблеми, інтерпретацію підходів до професійного самовдосконалення особистості педагога в безперервній освіті.

Мета статті – визначити й науково обґрунтувати фактори впливу на процес розвитку креативної особистості педагога.

У контексті визначених пріоритетів сучасні науковці одностайні в тому, що одним із перспективних наукових пошуків і напрямів є підготовка вчителів до педагогічного супроводу розвитку креативної особистості як важливої людської якості особистості, яка в подальшому стане запорукою особистісного саморозвитку, професійного й духовного самовдосконалення, ефективної професійної самореалізації.

Оскільки в теорії наукового знання до цього часу відсутня будь-яка розгорнута, послідовна й несуперечлива концепція педагогічного супрово-

ду розвитку креативної особистості, то ми керувалися методом сходження від абстрактного до конкретного шляхом вичерпування цікавої для нас сутності, в логіці її розгляду крізь призму: загальне – особливе – окреме (одиничне). Тому, розпочинаючи пошук і конкретизацію сутності феномена педагогічного супроводу розвитку креативної особистості, зазначимо, що, по-перше, жоден з відомих сьогодні педагогічних і психологічних довідників не містить цього поняття у своєму категоріально-термінологічному апараті. По-друге, жодне з науково-методичних джерел, довідників, підручників із педагогіки та психології вищої школи, а також педагогічної психології, характеризуючи особистість учителя й описуючи особливості здійснення ним педагогічної діяльності, не згадує про наявність самого факту об'єктивного існування професійного саморозвитку педагога як такого і, відповідно, не розкриває значущості цього процесу для забезпечення його успіху в житті та професійній кар'єрі. Поясненням тому, на наш погляд, є, з одного боку, домінування застарілої – авторитарної, педоцентричної, а не нової – гуманістичної, особистісно орієнтованої парадигми в організації навчально-виховного процесу, з іншого – розрізненість наукових даних і певна інформаційна прогалина стосовно опису й пояснення сутності цього феномена.

Беручи до уваги фундаментальне концептуальне положення про те, що зовнішні впливи завжди діють лише опосередковано, через внутрішні умови, перетворюючись у переконання через життєвий досвід особистості, ми виділили серед багатьох об'єктивних факторів, що впливають на професійне зростання вчителя, тільки ті, які стосуються мотиваційно-цільової обізнаності, професійної компетентності, процесуально-діяльнісної готовності, ініціативності в здійсненні професійного самовдосконалення, творчого клімату спілкування, інноваційної поведінки, мотивів, наявності методичного інструментарію.

Серед найвагоміших виділено такі: потреби соціуму, зміна цілей освіти, її глобалізація, посилення ролі особистісних якостей тощо.

Названі фактори впливу вказують на необхідність створення особливого стилю розвитку креативної особистості.

Як один із факторів можна назвати потреби соціуму, тобто соціальне та суспільне середовище. Сьогодні, в епоху змін, зростає актуальність знань про людину, про можливості її адаптації до швидкозмінного природного, соціально-економічного й культурного середовища, динамічних змін у всіх сферах суспільного життя. В умовах сучасного соціуму багатьом педагогам не вистачає таких якостей і знань, як психологічна та соціальна готовність жити й працювати в нових умовах, готовність і здібність гідно виходити з незвичайних і складних ситуацій, моральна стійкість тощо.

Становлення індивіда відбувається в умовах, коли природний потяг до самоствердження й успіху наштовхується на конкуренцію, що постійно зростає, підвищені вимоги до особистості на ринку праці. Потрібен інший набір особистісних якостей, який дає людині змогу успішно інтегруватися

в складне соціальне середовище: здатність до швидкого освоєння нового, гнучкість, динаміка, мобільність, уміння діяти методом “спроб і помилок”.

З переходом до ринкових відносин і демократизації життя нашого суспільства гостро постало питання вдосконалення підготовки вчительських кадрів, формування в них нових якостей, зокрема здатності бути провідником дитини в розвитку її креативності, самопізнанні, в саморозвитку й особливо в самореалізації. Загальноосвітньому навчальному закладу потрібен учитель-психолог, учитель-технолог, учитель-дослідник, який повинен уміти вирішувати творчо, на високому рівні складні професійні проблеми. Важливі також зміни характеру відносин учителя-вихователя з дітьми. Особистість педагога – дієвий фактор формування особистості школяра. У реальній діяльності педагог наочно демонструє засвоєні ним моделі поведінки, соціальні норми й цінності. Його індивідуально-психологічні характеристики зумовлюють цінності вихованця. Виховний потенціал педагога не обмежується його педагогічною технологією, оскільки він виховує учнів, як зазначав Г. Костюк, “своїм ставленням до навчання, його організацією, стосунками з учнями, спілкуванням з ними, своєю ерудицією, багатством духовних інтересів, принциповістю, справедливістю, вимогливістю до учнів, а також уважністю, спостережливістю, розумінням особистості кожного учня, щирістю у взаєминах з ними” [4, с. 423].

Педагоги, реалізуючи себе, наповнюють змістом світ цінностей дитини. Однак лише той педагог успішно справляється із цією місією, який постійно працює над розвитком у собі мотивації до оволодіння духовною культурою, поглиблює та урізноманітнює знання, орієнтується на систематичне вдосконалення своєї професійної майстерності.

Іншим вагомим фактором, який не лише актуалізує розвиток креативної особистості, а й впливає на процес його стимулювання, є глобалізація освіти.

Україна, як власне і весь світ, перебуває в очікуванні нової епохи й водночас намагається відшукати соціальну, економічну та науково-технологічну платформу виживання, нову парадигму підготовки людини до життя, яка б забезпечила не лише адаптивне ставлення до дійсності, а й розвиток самої дійсності відповідно до людських вимірів життя, продиктованих ідеалами XXI ст.

Дослідження В. Андрущенка переконливо свідчать, що “центром цієї парадигми є освіта, яка розвивається як відповідь на виклики цивілізації і одночасно як відповідь на потреби людини знайти своє місце і можливості самореалізації у новому глобальному просторі” [1, с. 6].

На думку вченого, освіта, її організація, напрями розвитку, зміст і навчальні технології знаходяться в епіцентрі дискусій, що наразі розгорнулися в світовому інтелектуальному середовищі. Йдеться про опрацювання нової філософії освіти – освіти, яка б забезпечила комфортне існування людини в XXI ст.

Західний світ намагається охопити її Болонськими деклараціями. І хоча головні напрями розвитку освіти в них визначені досить перспективно, запитань усе ще залишається більше, ніж відповідей. Проблема загальної філософії освіти поступово утверджується як головна проблема сучасної світової освітньої політики.

Вагоме слово в цьому зв'язку має сказати українська педагогічна еліта. Історично вона завжди мала передові позиції. Усьому світові відомі імена та ідеї видатних українських педагогів – Макаренка, Сухомлинського, Ушинського, Ващенка, Русової... Ми маємо продовжити їх пошуки в контексті сучасної історичної епохи, здійснити широкоформатний прогноз розвитку освітянської справи, запропонувати суспільству фундаментальні нововведення, які б забезпечили ефективну модернізацію освіти, як того вимагає практика [1, с. 6].

На думку Є. Зеленова, нагальною стає потреба розробки методологічних і теоретичних засад нового напрямку в теорії професійної педагогічної освіти, а саме – планетарного підходу до навчання й виховання майбутніх педагогів [3, с. 5].

Загальна методологія нашого дослідження базується на принципах діалектики й детермінізму (перший відображає суперечливий зв'язок людини з природою та соціумом, вектор постійного пошуку гармонізації цих відносин, другий розкриває об'єктивну глобальну зумовленість виникнення єдиної планетарної цивілізації); на теорії наукового пізнання, філософських положеннях про взаємозв'язок між процесами навчання та виховання; на системному підході до цілісних педагогічних процесів і явищ, положеннях аксіології про ієрархічність і системність ціннісних орієнтацій особистості.

Відомим і беззаперечним є новаторський внесок ученого Є. Зеленова щодо методологічного значення принципів і методів системного підходу до пізнання, які передбачають, на його думку, взаємопов'язаність, взаємозумовленість, цілісність явищ об'єктивної дійсності (екологічного становища, економіки, політичної діяльності, громадських рухів, систем освіти тощо). Серед концепцій гармонізації та гуманізації відносин у системі “екосфера – людство – людина” займають провідне місце ноосферна концепція В. Вернадського та концепція коеволюції природи й людства М. Моїсеєва. У них переконливо доведено необхідність і можливість об'єднання людства в єдину планетарну спільноту, інакше людський рід може зникнути [3, с. 5].

Дійсно, розвиток професійної освіти є потребою, без задоволення якої суспільство не має майбутнього. Останнє потребує активізації зусиль держави й громадянського суспільства щодо матеріального забезпечення освіти, зростання теоретичної активності педагогів і вчених щодо прогнозування основних напрямів розвитку освіти в XXI ст. Українські вчені (М. Згуровський, В. Кремень, М. Михальченко, С. Ніколаєнко, В. Огнев'юк, О. Савченко та ін.)

в останні роки виступили з низкою праць, де вказана потреба осмислюється досить ґрунтовно.

Найповніше обґрунтування концептуальної канви сучасної філософії освіти знаходимо у наукових доробках В. Андрущенко. На основі п'яти принципових положень учений формулює рекомендації щодо стратегії розвитку галузі та новітніх основ державної політики. На його думку, глобалізація, інформаційна революція, волоконний зв'язок, надшвидкості турбореактивної авіації, нанотехнології змінюють образ світу й звичні контури нашого буття в ньому, а головне – змінюються фундаментальні основи відтворення людини як біологічного й антропологічного типу. І доки ми не усвідомимо сенсу того, що відбувається, не сформуємо бодай теоретично, як говорять синергетики, “порядку із хаосу”, ми ніколи не вибудуємо систему освіти, яка б забезпечила більш-менш задовільну підготовку людини до життя [2, с. 7].

Ми вважаємо, що ці концептуальні положення надзвичайно актуальні як у науковому, так і в соціально-педагогічному аспектах, оскільки проблема зумовлює відшукання шляхів і способів вирішення сучасних завдань розвитку вищої освіти, що постійно виникають у глобалізаційно-інформаційному мультикультурному просторі.

У сучасних умовах працівникам освіти необхідно, як стверджує І. Зязюн, “сфокусувати свої зусилля, вони повинні усвідомити існування альтернативних можливостей, а також врахувати протиріччя між необхідністю, з одного боку, надати кожній людині повну свободу, а з другого, – зробити так, щоб вона бажала робити те, що необхідне суспільству. Рівень прогресу, якого можна досягти без примусу, залежить від розуміння двох вихідних положень. Перше полягає в тому, що демократичні ідеї слід розвивати кожному новому поколінню, використовуючи для цього систему освіти. Друге – має існувати зв'язок між прогресивними змінами в суспільстві та філософією реформи системи освіти” [6, с. 9].

Необхідно зазначити, що прихильники планетарної педагогіки Н. Піщулін та Ю. Огородников у своїх дослідженнях до найважливіших, фундаментальних, вузлових категорій, що представляють сучасну модель професійної освіти та орієнтують на формування планетарно-космічного типу особистості, зараховують:

- універсальність, яка в освіті має дві взаємопов'язані сторони: універсальність освіченої особистості, здатної результативно діяти в широкому діапазоні сфер життя, та опора навчання на універсалії, тобто гранично загальні поняття, що об'єднують у єдиний проблемний вузол багато галузей буття;

- цілісність, що має три сторони: зміст освіти, який утримує цілісність буття в переліку навчальних предметів, методи його надання, що спираються на всі здібності людини: її інтелект, відчуття, інтерес до пізнання, а також духовна єдність світу і учня, коли їх неможливо розділити на “об'єкт і суб'єкт пізнання”;

– фундаментальність – концептуальне вивчення законів світу, вироблення фундаментальних сенсів буття, спрямованість освіти на універсальні й узагальнені знання, істотні й стійкі зв'язки, на структурний і змістовний перегляд навчальних курсів та їх узгодження один з одним для вироблення єдиних культурно-науково-освітніх просторів;

– компетентність і професійність за своїм значенням протилежні вузькій спеціалізації та включають таку обов'язкову якість, як етична позиція відносно предмета свого вивчення й дослідження в контексті гармонії практичності й людяності;

– гуманізація та гуманітаризація – це процеси приведення освіти, її змісту й форми у відповідність до природи людини, її душі та духу [7].

Стратегічні цивілізаційні зрушення та посилення глобально-інтеграційних тенденцій у системі освіти пов'язані з еволюцією сучасних філософських поглядів: у центр наукового осмислення сьогодні поставлена особистість.

На нашу думку, якісне оновлення освіти як сфери формування людини передбачає орієнтацію на підготовку педагога, спроможного нести подвійну відповідальність за дитину та соціальне життя. Зазначена обставина зумовлює потребу переосмислення методологічних засад професійного становлення фахівця як інноваційної людини та суб'єкта цілісної педагогічної діяльності. Адже педагог, незалежно від фаху, повинен бути підготовленим до спектру відповідей на значуще для кожної людини історіософське запитання: “Яке наше місце, роль і призначення в сучасному соціумі?”

Вища педагогічна освіта – це, насамперед, система підготовки спеціаліста вищої кваліфікації, яка здійснюється на основі розвитку науки та культури з урахуванням вимог виробництва, ширше – суспільної практики та перспектив їх розвитку. Чи змінить це визначення “вищої освіти” практика XXI ст.?

У пошуку науково-педагогічного фундаменту духовного відродження професійної освіти ми маємо відповісти на гостроактуальні питання сьогодення: під впливом яких чинників особистість майбутнього педагога буде успішною в професійній діяльності? Якими людинознавчими підходами можна сформулювати творчу, всебічно розвинену й духовно збагачену особистість майбутнього фахівця? Чому сучасні концепції формування особистості вчителя не відповідають дійсності тощо?

Пошук філософських основ професійної підготовки майбутніх педагогів планетарного масштабу передбачає, насамперед, визначення критеріїв відбору філософських течій, концепцій, учень тощо з погляду їх відповідності основним тенденціям світового розвитку. Так, за основу ми взяли й модифікували критерії відбору філософських підстав планетарного навчання та виховання студентської молоді:

– гуманістична спрямованість основних засад концепції. На думку Є. Зеленова, однією з основних тенденцій розвитку людства є його поступова гуманізація, про це свідчить історія всіх народів і країн світу;

- креативна спрямованість основних засад філософського напрямку чи концепції. Тільки на шляху креативної спрямованості можна чекати відчутного прориву в процесі професійної підготовки майбутніх учителів;
- загальнопланетарна спрямованість основних засад філософських учень і течій. Цей критерій, на думку вченого, з якою ми цілком погоджуємося, відповідає як глобальним тенденціям розвитку людської цивілізації, так і завданням нашого дослідження;
- оптимістична спрямованість основних філософських положень, тобто не просто декларування віри у “світле майбутнє”, а намагання пропонувати заходи та шляхи його досягнення.

Отже, перед філософією освіти й педагогікою постають такі завдання, які вимагають інноваційного підходу й творчої, інноваційної культури мислення майбутнього педагога.

Визнаючи проблему особистості пріоритетною, ми маємо виходити з потреби вдосконалення самого освітнього простору. Це означає, що завдяки нашим швидко зростаючим можливостям маніпулювати людським організмом і психікою разом з технологічною спрямованістю сприйняття й користування цими станами ми можемо переходити від природних до інтенційних способів соціального конструювання [5, с. 5].

Ще одним із важливих факторів варто назвати зміну цілей (мети) освіти, оскільки це одне із головних завдань, яке постає перед сучасним навчальним закладом.

Сьогодні наша школа переживає складний, але надзвичайно цікавий період. Нові освітні моделі та окремі програми іноді примушують згадати “старі добрі часи”, коли ділянка шкільного навчання була турботливо обмежена стабільними навчальними планами й забезпечена чіткими методичними рекомендаціями. Поява натомість курсів різних інноваційних проєктів досить закономірна: школа повинна й може бути такою самою багатоаспектною та неоднозначною, як саме життя. Альтернативні програми задають нові “простори можливостей” для дітей і вчителів. Проте можливість вибору й самовизначення, що з’явилася, залишається небажаною для педагогів, а іноді є своєрідним подразливим фактором. Туга за методичними рекомендаціями, протизвага деякій “традиційній системі навчання” (під якою розуміють не будь-яку певну модель, а саму ідею стабільності, нерухомості, незмінності навчання) примушує замислитися над тим, що гнучкість учителя, його здатність до справжнього професійного розвитку загалом не залежить від новітнього технологічного забезпечення (нові програми або нове обладнання), а вимагає певного рівня сформованості досить специфічних здібностей, які давали б змогу змінювати, перетворювати й творити свій професійний стиль.

Надзвичайна гнучкість і динамічність шкільної освітньої системи примушує цілком по-новому поставити проблему підготовки вчителів. У цій ситуації надзвичайно цікавою є спроба переорієнтації педагогічної освіти із засвоєння окремих технологій на формування готовності вибирати, засвоювати та використовувати технології з орієнтацією на нове. Само-

визначення, професійна гнучкість, ініціативність, сприйнятливість до нового – це не просто індивідуальні особливості професійної діяльності, а низка вмінь, які підлягають формуванню. У свою чергу, такі традиційні характеристики вчителів, як пасивність, мотиваційна кволість, ригідність, свідчать про неволодіння специфічними технологіями перетворення своєї діяльності.

Висновки. Отже, педагогічна освіта повинна будуватися на ідеології розвитку (саморозвитку). Психолого-педагогічний супровід розвитку креативної особистості має відповідати вимогам часу та якісно змінюватися як змістовно, так і технологічно, а інтеграція професійно-освітнього процесу у ВНЗ детермінуватиме нову якість підготовки сучасних педагогічних кадрів.

Список використаної літератури

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів / В. П. Андрущенко // Філософія освіти. – 2005. – № 1. – С. 5–17.
2. Андрущенко В. П. Філософія освіти XXI століття: у пошуках перспективи / В. П. Андрущенко // Філософія освіти. – 2006. – № 1 (3). – С. 6–12.
3. Зеленев Є. А. Теоретичні основи планетарного виховання студентської молоді : монографія / Є. А. Зеленев. – Луганськ : Вид-во НЦППРК “НОУЛЖ”, 2008. – 272 с.
4. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості / Г. С. Костюк ; під ред. Л. М. Проколієнко. – Київ : Рад. школа, 1989. – 608 с.
5. Кремень В. Г. Особистість в освітньому просторі сучасної цивілізації / В. Г. Кремень // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. – Хмельницький : 2011. – С. 3–7.
6. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик та ін. ; за ред. С. О. Сисоєвої ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Київ : ВПЮЛ, 2001. – 503 с.
7. Пищулин Н. П. Философия образования / Н. П. Пищулин, Ю. А. Огородников. – Москва : Центр инноваций в педагогике : Москомобразования : МГПУ, 1999. – 234 с.
8. Психолого-педагогічний супровід обдарованої дитини як реалізація особистісно орієнтованого підходу // Професійно-педагогічна освіта: особистісно-орієнтований підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2012. – С. 316–345.
9. Сущенко Л. О. Теоретичні і методичні засади організації науково-дослідної роботи майбутніх педагогів у вищих навчальних закладах : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Л. О. Сущенко. – Київ, 2014. – 533 с.

Стаття надійшла до редакції 07.02.2017.

Сущенко Л. А. Психолого-педагогическое сопровождение развития креативной личности

В статье рассмотрена проблема психолого-педагогического сопровождения развития креативной личности педагога в процессе его профессионализации. Теоретически обоснована целесообразность обновления профессиональной подготовки будущих учителей. Определены и научно обоснованы факторы влияния на процесс развития креативной личности педагога, в частности: потребности социума, изменение целей образования, его глобализация, усиление роли личностных качеств учителя.

Ключевые слова: психолого-педагогическое сопровождение, креативная личность, педагог, общеобразовательное учреждение.

Sushchenko L. Psychological and Pedagogical Support of the Development of Creative Personality

The article is devoted to the problem of psychological and pedagogical support for the development of the creative personality of the teacher in the process of his professionalization. Theoretically justified the advisability of updating the vocational training of future teachers. The factors influencing the development of the creative personality of the teacher, in particular: the needs of the society, the changing goals of education, its globalization, the strengthening of the role of the personal qualities of the teacher are determined and scientifically substantiated.

It was determined that one of the promising areas of scientific research and acting teacher training to support the development of creative teaching as an important personality of the human personality, which will guarantee the future of personal self-development, professional and spiritual self, efficient professional fulfillment.

The attention that the general methodology of our study is based on the principles of dialectics and determinism (the first reflecting contradictory relationship with nature and society, the vector constant search for harmonization of the relationship, the second reveals the global objective predetermination emergence of a single planetary civilization); on the theory of scientific knowledge, philosophical positions about the relationship between learning and education; on a systems approach to integrated educational processes and phenomena provisions of the hierarchy of values and value orientations systematic person.

We believe that quality education renewal areas like human formation provides guidance on the preparation of the teacher, able to carry a double responsibility for the child and social life. This circumstance leads to the need to rethink methodological principles of professional development as a professional and innovative person as the subject of integrated educational activities.

Key words: *psychological and pedagogical support, creative personality, teacher, general educational institution.*